

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio IV. De principio à quo procedit Spiritus Sanctus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

secundum naturam (inquit Cyrillus lib. de Spiritu Sancto) *quasi ex Sancto & in sancto secundum naturam Deo.* Nomen etiam (paracleti) hoc idem indicat, alioqui à Christo non diceretur alius à Christo, paracletus, hoc est *mibi similis & equalis*, inquit Nazianzenus orat. 44. quibus adde nomina illa quibus facere dicitur ea quæ solus Deus facit, Spiritus veritatis, Spiritus Dei, Spiritus Christi, adoptionis, veritatis, libertatis, sapientiae, scientiae, &c.

Secundò, id ostendunt proprietates quæ Spiritui Sancto competere dicuntur à Scripturis & Patribus: dicitur enim procedere à Deo, mitti à Deo, effundi à Deo, quod nulli creaturæ potest convenire; non enim dixit: *Qui à Patre creatus est* (inquit Paschasius,) *sed qui à Patre procedit, id est de paterna societate potentia & de proprietate naturæ.* Similiter valde urgent Patres quod baptizari dicimur in nomine Spiritus Sancti: vnum enim dicitur esse nomen Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ac demum credere dicimur in Spiritum Sanctum, sicut credere dicimur in Patrem, & Filium.

Tertiò diuinitatem Spiritus Sancti probant maxime illius opera quæ Dei solius esse possunt propria vt exponit eleganter Fulgent. lib. 3. ad Thrasim. c. 35. sanctificatio, regeneratio, adoptio, gratia, Deificatio. Dicitur effundi, replere, manere, vngere, habitare in nobis vt templis, quæ omnia diuinitatem Spiritus Sancti sine dubio demonstrant.

Certum est secundò, nomen (Spiritus Sancti) maxime proprium esse tertiæ personæ Trinitatis, non quia expresse est materiæ, sed quia Spiritus respirationem, impulsus, & impetum significat, quod pater ex eo quod ventus Spiritus dicitur: quod autem procedit per amorem mutuum, & infinitum voluntatis, verus est impulsus, & motio, quia amoris est egredi extra se, & tendere in rem amatam, igitur propriè tertia persona procedens per amorem dicitur (Spiritus) id est impulsus & impetus vehemens amoris. Imò (inquit Ambrosius,) *quia communis ambobus est Spiritus, id ipse vocatur quod ambo sunt.*

Certum est tertiò, Spiritum Sanctum secundum personalem suam proprietatem vocari propriè amorem, quia principium à quo prodit amor est, processio eius amatio, & ipse amorem habet communicatum ex vi suæ processionis formaliter, *Tanquam ineffabilis quadam Patris Filique communio*, vt loquitur Augustinus, est autem specialiter amor non quo Deus amat formaliter, sed quasi terminus & fructus amoris quo Pater, & Filius se mutuò diligunt. Hinc à Patribus appellatur charitas amborum, communio, vnitas, amplexus, osculum; verbi gratiâ, optimè à Bernardo dicitur: *Patris & Filij pax imperturbabilis, gluten firmum indissolubile vinculum Trinitatis*, (à Lauritano Iustiniano) *charitatis vinculum indissolubile, suauissimum pacis osculum; mutuusque amoris beatissimus amplexus; quia produciunt Spiritum, per modum vnius principij.*

Non est tamen verum quod ait Vasques Patrem & Filium amare inuicem, & creaturas Spiritu Sancto formaliter; cum enim ita sæpè loquitur Augustinus solum significat quod Pater & Filius amando produciunt Spiritum Sanctum, deinde quia ex vi amoris communicant amorem, & sic reddunt se amatos Spiritu Sancto cui communicant amorem ex vi amoris.

Certum est quartò, vltimum Spiritus Sancti nomen esse quod dicatur (donum) sic enim vulgò à Patribus vocatur; Basilius: *Donum quidem* (inquit) *Dei est Spiritus sed donum vite, donum virtutis.* Didymus Spiritum Sanctum appellat, *plenitudinem donorum Dei*, Theodorus Abucara, *diuinitas, & prom-*

ptuarium omnium Dei donorum. Ratio est, quia vt aliquid sit personale donum requiritur primò vt sit res alicui data. Secundò, vt ab aliquo detur. Tertiò, vt ex propria sua ratione ac notione, sit ipsa inclinatio donandi se ipsum & alia omnia. Hæc tria soli Spiritui Sancto competunt; Trinitas enim tota est res quæ donatur, eo ipso quod incipit esse nouo modo præsens per effectum aliquem, sed Pater non datur ab aliquo à quo procedat, Filius ex sua quidem proprietate datur, sed non est ratio ipsa donandi, solus enim amor est primum donorum, & ratio donandi omnia, Spiritus ergo Sanctus donum est, quia per gratiam persona eius donatur, quia est amor qui datur, & est causa donandi se ipsum, & alia omnia.

SECTIO IV.

De principio à quo procedit Spiritus Sanctus.

Pater ea quæ dixi nuper de principio productionis diuinarum personarum generatim, grauissima superest controuersia de principio, à quo produciuntur Spiritus Sanctus, quodnam illud sit. Et primò quidem, vtrum Pater & Filius sint principium à quo procedit Spiritus Sanctus. Secundò, vtrum Spiritus Sanctus distingueretur à Filio si à Filio non procederet. Tertiò, vtrum Pater & Filius sint principium immediatum Spiritus Sancti & per se requisitum ad eius productionem.

§. I.

Vtrum Spiritus Sanctus procedat à Patre, & Filio.

Euocauit primus illud in dubium, quem sciamus Theodoretus, defendit autem postea & latissime propagauit pessimus Græci Schismatis artifex Photius sub annum 864. omnium in Græcia malorum author.

Ratio autem dubitandi est primò, quia sæpè in Scripturis dicitur à Patre procedere numquam procedere dicitur à Filio, *Spiritus qui à Patre procedit ille, &c.*

Secundò, si procederet ab utroque duo haberet principia, quia Pater, & Filius duæ sunt personæ distinctæ.

Tertiò, si Pater & Filius sunt principium Spiritus Sancti, necesse est vt paternitas, & filiatio influant in productionem Spiritus Sancti, sed paternitas quæ est generatio actiua, & filiatio quæ est generatio passiuæ non influunt in productionem Spiritus Sancti vt patet, ergo Pater & Filius non sunt principium Spiritus Sancti.

Dico primò, Spiritus Sanctus procedit à Patre & Filio, tanquam à principio vnico, aded vt principium (quod) & principium (quo) productiuum Spiritus Sancti simpliciter vnicum sit.

Prima pars, veritas est Catholica definita in pluribus Conciliis contra Græcos præsertim in Lugdunensi sub Gregorio X. & in Florentino sub Eugenio IV. Probatur autem eximisi Patrum præsertim Græcorum testimoniis quæ dabunt Ioannes Berous, Manuel Calecas, Cardinalis Bessarion aureis ea de re scriptis opusculis, vbi adducunt Epiphaniū, Nyssenum, Basilium, Cyrillum, apertissime profitentes Spiritum Sanctum procedere à Filio. Imò & eximisi sæpè methaphorice explicantes eandem ab utroque processionem; vocant enim Spiritum Sanctum, *signaculum Filij* quo videlicet suam in nobis Filius imprimat similitudinem, vocant respirationem, & quasi halitum oris Filij fragrantiam, & odorem Filij vt vnguenti,

Triplex dubitatio.

Assensio.

Processio à Patre & Filio.

vinguenti, balsami & floris, dulcedinem substantiæ Filij, vaporem illius tanquam aquæ maximè odoriferæ, vultum Filij. Idem etiam profitentur omnes Latini Patres quos superfluum esset referre. Ratio est autem quam afferunt Augustinus potissimum, & Anselmus, quia ubicunque in diuinis non est oppositio, ibi non est distinctio, non est autem oppositio & relatio ubi non est processio, ergo si Filius distinguitur à Spiritu Sancto procedere ab eo debet. Quæ ratio solidissima est ut statim patebit.

Vnitatis
principij
quod.

Secundam partem de vnitatis principij (quod) spirantis, & producentis Spiritum Sanctum tanquam certam ex fide citata Concilia definiunt, & tenent omnes Theologi. Ratio est quia tunc principium (quod) est omnino vnum, quando forma eius constitutiva est omnino vna, nam ad multiplicationem nominis substantiui, certum est requiri multiplicationem formæ; hæc enim ratio est ob quam tres personæ sunt vnus Deus, sed forma constituens principium spiratum est amor qui sine dubio est vnus in diuinis; quamvis enim volitio illa in obliquo determinetur per duplicem relationem semper vnica est, ergo Pater, & Filius sunt principium vnicum Spiritus Sancti. Deinde ubi vna tantum est vis spiratiua, & vna spiratio, ibi vnicum tantum est principium spiratum; sed Pater & Filius vnā habent vim spiratiuam, secundum id quod illa dicit in recto: ergo vnum tantum est principium spiratum, & vnus spirator, quamvis dici possint duo spirantes, quia multiplicato supposito multiplicari potest nomen adiectiuum.

Vnitatis
principij
quod.

Tertia pars, de vnitatis principij (quo) spirantis definitur etiam in Conciliis probaturque, quia illud principium est amor essentialis in recto, vtrum autem connotet in obliquo Paternitatem, & filiationem, an verò spirationem actiuam, grauis controuersia est, de qua dicam statim.

Solutio
dubitatio-
nam.

Ad primam Respon. etiam ex Scripturis constare quod Spiritus Sanctus procedit à Filio. *Ille de meo accipiet & annuntiabit vobis. Paracletus quem ego mittam vobis à Patre. Si autem abiero mittam eum ad vos, nam ad missionem exigi processionem diceret postea.*

Ad secundam, & tertiam, ut respondeatur examinanda sunt diligenter puncta duo posteriora quæ proposui ex quibus tota pendet controuersia.

S. II.

Vtrum Spiritus Sanctus distingueretur à Filio si ab eo non procederet.

S. Thom. quæst. 36. Art. 2.

Duplex
sensus
quæstio-
nis.

DVpliciter vulgare illud quæsitum exponi potest. Primò sic, si Spiritus non produceretur à Filio & esset idem Spiritus Sanctus, & idem entitatiuè Filius qui nunc est, vtrum alter ab altero esset distinctus. Secundò sic, si Spiritus non procederet à Filio, essetne? necesse tunc ut alius esset Filius, alius Spiritus, & ut ille Spiritus Sanctus qui tunc esset nullo modo distinctus esset à Filio qui tunc esset. De primò sensu nulla esse potest difficultas, quia si Filius & Spiritus nunc realiter distincti, maneant iidem qui nunc sunt, etiam si vnus ab altero non procedat, certum est illos debere esse distinctos: quod vnum ferè probant argumenta Scoti, nam implicat ut entitas Spiritus Sancti quæ realiter non est entitas Filij, maneant eadem entitas & tamen sit entitas Filij, quia tunc simul esset, & non esset entitas Filij.

De secundo, igitur sensu tota est controuersia, vtrum posito quod Filius non produceret Spiritum Sanctum, Spiritus Sanctus distingueretur à Filio qui tunc esset.

Tom. I.

Ratio autem dubitat. primò est, quia est impossibile ut ea quæ realiter sunt duo distincta coalescant in vnā entitatem: sed Spiritus Sanctus, & Filius distinguuntur per suas proprietates reales, ergo implicat ut sint vnum facta quacunque suppositione. Deinde Filius distinguitur filiatione, & Spiritus Sanctus processionem, sed Filius retineret filiationem, & Spiritus Sanctus processionem, quamvis non procederet Spiritus à Filio, ergo distingueretur à Filio cum haberent totum quo distinguuntur. Similiter id quod generatur distinguitur ab eo quod non generatur, sed procedit tantum, Filius generaretur, & Spiritus Sanctus non generaretur, sed tantum procederet, ergo &c. Denique Filius & Spiritus Sanctus retinerent tunc entitatem quam habent, ergo & vnitatem.

Prima du-
bitatio.

Secundò, si Spiritus Sanctus non procederet à Patre distingueretur tamen à Patre, ergo quamvis non procederet à Filio, distingueretur tamen ab eo. Neque dicas esse disparitatem, quia Pater in ea suppositione principium esset saltem remotum Spiritus Sancti per Filium. Sed contra, quia mediata productio non necessariò supponit distinctionem, potest enim nepos reproducere suum auum.

Secunda.

Tertiò, si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, ratio propter quam ab eo non distingueretur, est quia in diuinis ut sit distinctio debet esse oppositio relatiua, sed hoc principium falsum est, quia generatio passiva siue filiatio, & spiratio passiva realiter inter se distinguuntur, & tamen inter se relatiuè non opponuntur, quia filiatio non est correlatiuum spirationis passivæ: unde argumentor, idè spiratio actiua, & filiatio non distinguuntur, quia non opponuntur, sed filiatio non magis opponitur spirationi passivæ, quàm spirationi activæ, ergo, &c.

Tertia.

Neque dicas generationem passiuam mediata opponi spirationi passivæ, quia vtraque identificatur personis oppositis. Sed contra, quia sequeretur similiter relationes distingui ab essentia quæ identificatur personis oppositis.

Dico secundò, si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, nullo modo ab eo distingueretur, neque idem esset Filius, neque idem Spiritus Sanctus qui nunc sunt. Ita cum sancto Thoma communius asserunt Theologi, contra Scotum, & Henricum.

Conclusio

Ratio est, quia eo argumento vtitur Concilium Florentinum contra Græcos ut probet processionem Spiritus Sancti à Filio, quia si ab eo non procederet ab eo non distingueretur. Deinde vulgaris ratio est, quia in diuinis omnia sunt vnum ubi non obuiat relationis oppositio, sed si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, nulla inter eos esset oppositio relatiua, quæ fundatur in sola origine, ergo nulla esset distinctio. Maior est, axioma vulgare Theologorum quod habetur expressè in Concilio Florentino, & frequentissimè apud Augustinum, Anselmum, Nyssenum: & probatur, quia essentia infinite perfecta identificat sibi omnia quæ non implicat cum ipsa identificari, sed non implicat identificari ea quæ non habent cum ea oppositionem, ergo in essentia diuina, omnia sunt vnum ubi non est oppositio relatiua. Confirmat. quia si Filius non sit principium productiuum Spiritus Sancti, nulla erit ratio cur generatio passiva Filij, & spiratio passiva magis distinguantur, quàm generatio actiua & spiratio actiua; nulla enim assignari potest disparitas: & similiter non erit maior ratio cur filiatio distinguatur à processionem quàm intellectio à volitione.

Probatio.

Ad primam Resp. illo argumento probari tantum quod si Spiritus Sanctus non procederet à Filio,

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ce 2

& tamen manerent iidem qui nunc sunt reuera distinguerentur, quod certissimum esse dixi; contendo autem quod in ea suppositione implicaret manere Filium eundem, & eundem Spiritum Sanctum, qui nunc sunt. Fateor ergo esse impossibile, ut ea quae sunt duo entitatiue, coalescant in vnam simplicem entitatem, sed facta ea suppositione, nego Filium & Spiritum Sanctum habituros esse duas proprias entitates distinctas, cuiusmodi ea sunt quas nunc habent: imò tunc vel vterque generaretur, vel neuter.

Solutio
secunda. Ad secundam Resp. Spiritum Sanctum, si procederet à Filio, & non procederet à Patre immediatè, verè tamen distinctum iri à Patre, à quo procederet tanquam à principio mediato; Pater enim principium esset Filij à quo procederet Spiritus Sanctus, nam in creatis filius aequè distingui debet à suo auctore ac à patre, neque magis suum auctorem potest reproducere, quam suum patrem.

Solutio
tertia. Ad tertiam Resp. generationem passiuam, & spirationem passiuam reuera inter se referri & opponi, non tanquam relationes oppositas, seu non tanquam id (quo) sed tanquam id (quod) refertur, licet enim generatio passiva non sit correlatio spirationis passivae, constituit tamen principium quod refertur & producit spirationem passivam: opponi autem relatione dicuntur non solum relationes & productiones, sed etiam principia quae producant, atque aded referuntur.

Sed restat tamen tota difficultas, quia vix potest intelligi, quomodo principium quod spiratum constituitur per relationes paternitatis, & filiationis, non autem per relationem spiratoris, de quo disputandum nunc est.

S. III.

Utrum Pater & Filius sint principium immediatum & formale Spiritus Sancti, quatenus sunt Pater, & Filius.

Sensus
contro-
uersus.

Dupliciter potest intelligi quod Pater & Filius immediatè producant Spiritum Sanctum. Primo, immediatè realiter. Secundo, immediatè per rationem. Immediatè realiter producant Spiritum Sanctum, si vterque per virtutem quam in se habet concurrat immediatè ad productionem Spiritus Sancti, mediatè autem concurreret Pater, si concurreret tantum communicando Filio virtutem spirandi, quemadmodum auis mediatè tantum producit filium sui filij. Immediatè per rationem producit Spiritum Sanctum, si principium quod productum Spiritus Sancti constituitur per paternitatem & filiationem, non autem per spirationem actiuam, ideò ut Pater & Filius ut sic, id est, prout habentes filiationem & paternitatem sint principium quod immediatè per se producit Spiritum Sanctum: mediatè autem per rationem producant Spiritum Sanctum, si principium quod per se producit Spiritum Sanctum constituitur per spirationem actiuam, non autem per paternitatem aut filiationem.

Prima
dubitatio.

Ratio autem dubitandi primo est, quia si Pater & Filius producant Spiritum Sanctum quia Pater & Filius, producant illum ut principia distincta, & sic plures sunt Spiratores, quod repugnat Concilijs Lugdunensi & Florentino.

Secunda

Secundo, sicut Pater constituitur per paternitatem, & Filius per filiationem sic spirator constituitur per spirationem; concretum enim omne constituitur per abstractum eiusdem nominis, sed principium (quod) est spirator, ergo principium (quod) constituitur per spirationem.

Tertia.

Tertio, principium (quod) spiratum constituitur per virtutem quae sit in Patre, & Filio, sed sola spiratio activa unica est in Patre, & Filio, ergo Pater & Filius per spirationem actiuam constituuntur in ratione principij spiratiui.

Quarto, Pater & Filius non constituuntur in ratione principij, nisi prout referuntur ad Spiritum Sanctum, sed per paternitatem, & filiationem non referuntur ad Spiritum Sanctum, quia Spiritus Sanctus non respicit Patrem quia Patrem; correlatiuum enim spirationis passivae est spiratio activa, ergo per spirationem passiuam, Pater & Filius constituuntur spirantes.

Dico tertio, Pater & Filius omnino immediatè tum realiter, tum per rationem producant Spiritum Sanctum, adeò ut principium (quod) productum Spiritus Sancti constituitur formaliter paternitate, ac filiatione.

Prima pars, de immediate reali probata superius est tanquam certa ex fide definita (ut dixi) in multis Concilijs contra Graecos, quia scilicet eadem spiratio activa est in Patre, ac Filio, ergo vterque producit per virtutem quam in se habet, quod est realiter immediatè producere. Antecedens probatur, quia Pater necessarii habet illam virtutem spirandi, quam communicat Filio, sicut in se habet virtutem creandi quam Filio comunicat. Similiter Filius recipit à Patre spirationem actiuam, si recipit voluntatem adhuc fecundam, & nondum exhaustam, sed Filius procedens per intellectum, recipit voluntatem adhuc fecundam, ergo recipit à Patre spirationem actiuam, sicut recipit vim creandi, quia recipit omnipotentiam nondum exhaustam.

Neque obstat, quod Patres saepe dicere videntur quod Pater mediatè producit Spiritum Sanctum, imò & quod producit per Filium. Responsio enim certa est, quod Pater tum mediatè, tum immediatè producit Spiritum Sanctum, mediatè quia prius origine quam producat Spiritum Sanctum, communicat Filio virtutem spirandi: immediatè, quia producit per virtutem quam in se habet.

Secunda pars, de immediate per rationem difficilius est, quam negant Molina, Vasq. Becan. Alarcon, Martino, affirmant verò Suar. l. i. r. c. 4. Arrub. Valent. Tauner. Zuniga, Arriag.

Ratio autem illius est, quia si principium (quod) productum Spiritus Sancti non constituitur per paternitatem, & filiationem; spiratio passiva nullo modo distingui potest à paternitate & filiatione, probatur, quia in diuinis ubi non est oppositio relatiua, non est distinctio, sed si principium productum Spiritus Sancti non est Pater quia Pater, paternitas non opponitur spirationi passivae, ergo non distinguitur. Neque dicas paternitatem, & filiationem mediatè opponi spirationi passivae; hoc enim aperte refellitur, quia essentia non distinguitur à spiratione passiva, cui tamen opponitur mediatè quatenus opponitur spirationi passivae, ergo mediata oppositio non sufficit.

Respondent ad hoc argumentum variè aduersarij, praesertim Vasq. dicit enim essentiam identificari spirationi activae tanquam aliquid commune, ideoque non opponi spirationi passivae. Paternitatem autem & filiationem identificari spirationi passivae, tanquam substantias & proprietates constitutivas principij producentis, ideoque opponi mediatè Spiritui Sancto.

Sed haec responsio est insufficiens, quia duae res distinctae possunt habere unicam substantiam, ut constat ex duabus naturis Christi, quae unicam habent substantiam: & probabilis multorum sententia est materiam & formam non subsistere nisi unica indivisibili substantia, imò in hac responsione manifestè petitur principium, quia quaeritur utrum Paternitas sit

Quarta.

Assertio.

Prima pars.

Secunda pars.

Fualio.

fit aliquid proprium solius personæ Patris, an verò sit aliquid commune Spiritui Sancto cui non opponitur; semper enim valet argumentum: illud non est proprietas constitutiva personæ Patris, sed est aliquid commune illi cum Spiritui Sancto, per quod non opponitur Spiritui Sancto magis, quam per essentiam, sed per paternitatem non opponitur magis Spiritui Sancto, quam per essentiam, ergo paternitas non erit aliquid constitutivum, & distinctivum personæ Patris magis quam essentia.

Solutio prima dubitationis. Ad primam Resp. neg. sequi Patrem, & Filium esse duo principia spiratiua etiam si spirent quia Pater & Filius: quia principium (quod) ut dixi significat in recto voluntatem quæ vnica est. Sicut ergo Pater, & Filius sunt vnus Deus, quia Deitas vna est, sic sunt vnus Spiritor, quia vna est vis spiratiua. Dices principium (quod) dicit personam Patris, & Filij, sed Pater, & Filius, non sunt vna persona, ergo non sunt vnus principium (quod.)

Resp. disting. maiorem, principium (quod) dicit personam solam & principaliter, nego. Dicit personam quatenus determinatiuam volitionis concedo. Pater autem & Filius quamuis non sint vna persona, vna tamen sunt volitio, & vnus principium spirans.

Solutio secunda. Ad secundam Resp. Principium spiratiuum non denominari per spirationem actiuam tanquam per formam denominantem, sed tanquam per viam, & tendentiam ad terminum: forma enim denominans spiratorem, est vis spiratiua, cuius tendentia est spiratio; sicut agens denominatur per vim actiuam ut formam, per actionem autem tanquam per tendentiam ad terminum. Similiter Spirator denominatur per volitionem ut determinatam relationibus Patris, & Filij, quamuis denominetur per spirationem tanquam per viam virtutis spiratiuæ ad personam productam. Quando ergo dicitur omne concretum constitui per abstractum eiusdem nominis distinguendum est per abstractum eiusdem nominis tanquam per formam constituentem, nego, tanquam per tendentiam, concedo. Similiter enim Pater sub ratione generantis constituitur per generationem actiuam, tanquam per viam, non tanquam per formam constituentem.

Solutio tertia. Ad tertiam nego solam spirationem actiuam esse vnicam in Patre, ac Filio, certum enim est quod voluntas etiam vnica est quæ denominatur vnus Spirator. Neque hinc sequitur denominari etiam debere vnam personam, per vnam essentiam. Disparitas enim est, quia nomen (personæ) in eo differt ab illis concretis, quod hypostasis in eo significetur, & tanquam rectum nominis concreti, & tanquam forma, unde necesse est, ut vbi sunt tres personalitates, sint etiam tres personæ, cum tamen in alijs concretis v. g. in nomine (Spirator) persona in obliquo tantum significet personam, ideoque mirum non est, quod plures illæ hypostases vnus constituent spiratorem, licet constituent plures personas.

Solutio quarta. Ad quartam Resp. Patrem, & Filium referri ad Spiritum Sanctum, per paternitatem & filiationem, tanquam per fundamentum, & subiectum relationis, non tanquam per relationem ipsam: Paternitas enim & Filiatio est id quod refertur ad Spiritum Sanctum, spiratio autem actiuæ est id quod refertur. In omni enim relatione necesse est distinguere id quod refertur, ab ipsa relatione, spiratio ergo passiuæ respicit Patrem, & Filium tanquam id quod habet correlationem, non tanquam correlationem, quia terminus correlationis passiuæ, non est aliud quam spiratio actiuæ: quamuis spiratio passiuæ respiciat Patrem & Filium tanquam principia alioqui ab illis non distingueretur.

Principium per se requisitum. Ex quibus sequitur omnino, Patrem & Filium spirare tanquam duo supposita per se ita requisita ad spirationem, ut si vnus tantum spiraret, alius necessa-

rius esset Spiritus Sanctus, ut rectè docent Suar. Vasq. & alij, contra Durandum, & Scotum, quia Spiritus essentialiter exigit distinguere à Patre, & Filio, non potest autem distinguere nisi procedat, ergo exigit essentialiter ab vtroque procedere. Deinde quidquid conuenit Deo per se illi conuenit, non per accidens, imò cum Spiritus procedat ut amor mutuus debet à duobus procedere.

QVÆSTIO IV.

Proprietates communes tribus personis.

Quatuor superesse adhuc videntur quæ dicantur de mysterio Trinitatis, eaque tribus personis communia: Missio, Circuminfessio, Aequalitas, modi loquendi de hoc mysterio, sed hæc duo vltima satis expolita videntur quæst. 2. sect. 6.

SECTIO I.

De missionibus diuinarum personarum.

S. Thom. q. 43.

Quatuor de missione personarum diuinarum disputari video à Doctoribus. Primum est existentia missionis personarum diuinarum. Secundò, quidditas missionis huius. Tertio, quidditas missionis inuisibilis. Quarto, quidditas missionis inuisibilis.

S. I.

Verum persona diuina reuera dicantur mitti.

Ratio dubitandi primò est, quia omnia scripturæ loca in quibus personæ diuinæ dicuntur mitti, & dari facile possunt explicari de donis creatis, quæ per illas dantur, & per quæ persona ipsa diuina dicitur esse de nouo præsens, ergo frustra dicuntur personæ ipsæ diuinæ mitti.

Secundò, si persona diuina mitti diceretur ex eo quod procedit ab altera, daretur inæqualitas inter personam procedentem, & personam producentem, nam mittere quandam significat authoritatem in rebus creatis, si autem in diuinis (missio) non idem significat quod significat in creatis, impropria significatio est. Confirm. quia constat inter Theologos, non mitti Angelos superiorum ordinum: ergo multò minus personæ diuinæ dicuntur mitti.

Tertio, Missio non significat nisi processionem æternam personæ vnus ab altera, cum nouo aliquo effectu producto ad extra, sed hoc non sufficit, ut persona vna dicatur mitti, alioqui creatio mundi & continuata eius conseruatio dici posset missio.

Dico primò, certum omnino est ex fide, personas diuinæ Filij & Spiritus Sancti verè ac propriè dici missas, non tantum ratione creatorum donorum, sed etiam ratione sui. Probant Catholicum dogma illud innumeris scripturarum, & Patrum testimonijs Rujz disp. 108. sect. 1. & seq. Suar. lib. 12. c. 1. Petau. Mihi res comperta videtur vbi tam expressæ scripturæ sunt.

Primò enim in toto Ioan. Euangelio nihil habetur frequentius, c. 3. *Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum.* c. 4. *Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me.* c. 6. *Sicut misit me viuens Pater.* Neque dicas Filium Dei dici missum ratione humanitatis assumptæ, non autem ratione personæ increatæ; sicut enim mortuus dicitur Deus, eo quod mortua sit humanitas, sic dicitur missus ex eo quod missa sit humanitas. Contra enim est, quia licet Christus missus dici possit etiam ratione assumptæ humanitatis, tamen ratione personæ magis propriè missus est, quia missio ut pater dicit præexistentiam eius qui mittitur, sed sola persona Verbi præexistit incarnationi, ergo per incarnationem maxime propriè dicitur mitti persona Verbi. Accedit communis

Prima dubitatio.

Secunda.

Tertia.

Conclusio affirmans.

Missio Verbi.